

Pazite na deco! V Celovcu prišel je 9 letni Alfons Karabelli do steklenice z lugovo esenco. Otrok je iz steklenice pil in si pridobil težke notranje rane.

Zapri so v Beljaku barantača z jesihom Antona Tudar, ki je izvršil baje razne sleparije.

Uboj. V St. Mareinu pri Wolfsbergu sta se Avgust Kollmann in Ernst Tafernerje. Kollmann je potegnil nož in je Tafernerja z njim v srce sunil, tako da je bil ta takoj mrtev. Ubijalca so orožniki sodnji oddali.

Rop. Na poti med vasmii Krenn in Töffner je bila Antonija Teurman od dveh fantov napadena. Oropala sta ji 13 K denarja in verižico za uro.

Politični napad.

Bivši američanski predsednik in zopetni kandidat za predsedništvo Roosevelt je bil v mestu Milwaukee od nekega socialista obstreljen. Napadalec je socialist John

Theodore Roosevelt.

Schrank, katerega bi ljudje kmalu ubili. Roosevelt ni bil težko, a ne smrtonosno ranjen. Vključ težki svoji rani imel je ednurni govor; potem žele se je pustil od zdravnikov preiskati.

Carina.*)

(Nadaljevanje.)

Razločujemo razne vrste carine, in sicer: autonomno (autonomer Zoll) in pogodbeno carino (Vertrags- oder Konvenzionalzoll). Avtonomno carino po svoji volji upelje, zviša, zniža ali opusti vsaka država za se. Pogodbena ali konvencionalna carina pa se upelje le na podlagi sklenjenih pogodb med različnimi državami. Jedna država se zaveže za pogodbeno dobo pod vogojem, ako mu dovoli druga ravnost, da ne bo zvišala carinskih nastavkov, ali pa da za gotove predmete sploh ne bo pobirala carine. S konvencionalno carino se toraj omejuje avtonomija države glede pobiranja carine v svoji lastni državi. Slednje vrste carina se upelje potom takozvanih carinskih in trgovinskih pogodb. K taki omejitvi sili državo potreba, zagotoviti in povpešiti svoj trgovinski promet s tujimi državami potom pogodb, in sicer glede visokosti carinskih in drugih bremen v tuji državi in potom dogovorov glede omejitve ali opustitve izvoznih ugodnosti, ktere dovoli tuja država svojemu izvozu, ki pa bi morda potem otežkočili tekmo domače trgovine in bi silile domačo državo, da dovoli izvozu domačih izdelkov in pridelkov jednake ugodnosti.

Najvažnejša točka v carinski pogodbi je po današnjem razvoju carinstva v kulturnih državah določba o uvozni carini. Najdemo

*) Glej članek pod tem naslovom v 40 številki našega lista.

pa v taki pogodbi tudi določila glede prehodne carine, potem izvozne carine, nadalje odstavke o carine prostih predmetih tržnega prometa i. t. d. Te slednje navedeni predmeti se imenujejo retur-blogo (Retourware).

Carinski nastavek (Zollsatz) je oddajni znesek, ki se naklada na davčno enoto. Seznam vse carine kakšne države ali vseh carin, ki jih je treba odrajtati v kakšnem carinskem ozemlju, navedenih z davčnimi enotami in carinskimi nastavki, imenujemo carinsko tarifo (Zolltarif).

V kolikor zadevajo carinske pogodbe visokost breme, obstojijo deloma v tem, da se zniža do gotove meje pri natanko določenih predmetih avtonomna tarifa (Ermäßigungen), deloma pa obstojijo v obveznostih (Bindungen), to je, država se zaveže, da v pogodbeni dobi ne bo zvišala dotičnih nastavkov avtonomne tarife, oziroma ne bo opustila carine prostega uvoza gotovih predmetov. Vse točke dogovora glede tarife se navadno sestavijo v takozvani pogodbeni tarifi (Vertragstarif).

Po kraju, kjer se zahteva plačilo carine, razločujemo med zerno (Binnen Zoll) in obmejno carino (Grenz Zoll). Medzerna carina se odrajta na pripravnih krajih sred kakega gospodarskega ozemlja, n. pr. ob cestah, mostih, brodih i. t. d., ne da bi ti kraji tvorili mejo dotične dežele. Obmejna carina pa je ona, ki se plačuje na meji dotičnega teritorija; imenuje se toraj tudi vnauja carina (Außen Zoll). Popolnoma pa je vseeno, ali so meje bodisi v resnici meja le dotične države, bodisi meja večih držav, ki so se zvezale v carinsko enoto (Vereinszölle).

Obmejno carino, ki se pobira na meji, delimo v uvozno, izvozno ali pa prehodno carino (Einfuhr-, Ausfuhr-, Durchfuhr Zoll). Pri naših današnjih prometnih razmerah je uvozna ali importna carina (Einfuhr Zoll) najvažnejša. Plačuje se (svoj čas so jo nazivali tudi konzumno carino) na meji ozemlja, ko se pripelje blago, ki ni carine prosto, od zunaj čez mejo. Če se govori v današnjih dneh o carini sploh, misli se navadno le na uvozno carino, kajti ona je — kakor sem ravnokar rekel — najvažnejša v carinstvu. Izvozno carino (Ausgangs-, Esito-Zoll) je treba odrajtati, če se izvozijo pridelki in izdelki iz domačega ozemlja v tujino ali takozvano carinsko tujino (Zollausland). Tuja država pa še nikakor ni carinska tujina. Omenil sem namreč že poprej, da lahko tvori več držav carinsko enoto ali društvo (Zolleinheit, Zollverein), v katerem slučaju imenujemo tako carino društveno carino (Vereins Zoll). Izvozna carina se je nakladala svoječasno pogostoma in je dovela do varstvenega sistema, o katerem še hočem pozneje kratko govoriti. Dostikrat so jo razne države za gotove predmete tako zvišale, da se sploh niso mogli izvažati. Namen tega početja je bil, da je država hotela te pridelke in izdelke zadržati doma, ker jih je domače ljudstvo silno potrebovalo. Ako se kaže n. pr. slaba letina, ako obstoji nevarnost, da izbruhne vojska, prepove država izvoz raznega zrnja, krme, slame i. t. d., kar je umljivo. Prehodna carina (Durchfuhr Zoll) se nazivlje ona carina, ktera se naklada pri prevozu blaga skozi carinsko ozemlje. V novodobnih državah se ne plačuje več.

Carina se bodisi pobira po vrednosti blaga (Wert Zoll), bodisi po meri in teži ali ceno blaga, ki ni carini prosto. Zgodovinski je ta carina najstarejša in se je tako že pobirala v starem in srednjem veku. Ker se ravna po vrednosti ali ceni blaga, ima to prednost, da

obremeni posamezno blago različno, da se ločuje kakovost blaga ter se ozira na naraščanje in padanje cen blaga.

Carina po meri in teži se pobira po enotah (od 100 kil, 1 hektolitru) ali pa od komadov. Medtem ko je določitev carine po vrednosti zaradi marsikaterih nedostatkov težavna — n. pr. odpošiljatelj naznači vrednost blaga zelo nizko, in pri nebroju došlih produktov ni mogoče nadzorovati natanko vsake posamezne pošiljave — je določitev carine po meri in teži lahka, priprosta in pa po ceni; ne ovira nameta, ker je blago stehitano, zmerjeno ali tehtano, ni ga toraj še treba ceniti, kar bi pri ogromnem prometu delalo neznosno sitnost, n. pr. dela sitnosti pošiljalca, ne povzroča prepiru med državo in sprejemnikom blaga ter se lahko tudi na mnogih krajih pobira. Carina se pobira od kosmate ali bruto teže (toraj z zavojem me pri takem blagu, kjer to tarifa predpisuje, druga pa odločuje čista teža. Sicer pa se dostikrat dovoli sprejemniku blaga, da se sme blago stehitati brez zavoja; to lahko zahteva tudi carinska oblast, ako se ji zdi zavoj nenavaden. Pri tekočinah, n. pr. vinu, se sodi, stekleno i. t. d. ne smejo odračunati od teže.

Od nekaterih predmetov se plačuje carina po komadih (ur. klobukov), zlasti pa živina. Specifična carina (ali carina po meri in teži) ima skoro isti učinek kakor carina pod vrednostjo, če razvršča carinska tarifa posamezne predmete po kakovosti v več vrst (Gradations—Staffel Zoll). O našega izvoza glave goveda v Nemčijo se n. pr. ne plača zmiraj jednaki znesek, ampak carinska tarifa razločuje: vole, mlade vole, krave, telce i. t. d. in se od njih plačuje carina različne visokosti.

Drawbacks (nemško Rückzölle) so povračila carine pri izvozu blaga, za ktero se je plačala carina ali druga davščina že pri uvozu v carinsko ozemlje.

Diferencijalna carina (Unterschiedungs- oder Differenzial Zoll) je ona, ki naklada blago jedne in iste kakovosti z različno visokimi carinskimi nastavki.

Znak razlike je bodisi način uvoza — ali se blago upelje po vodi ali na kopno — bodisi pa se nanaša to znamenje na izvir blaga, iz ktere tuje države pride; nadalje na posredni ali neposredni uvoz, jeli pride blago posredno iz tuje vnašo ali ne — na trgovinske pogodbe s tujimi državami i. t. d.

Diferencijalna carina je lahko

- a) nižja kakor pa normalna carina (Zollabschlüge, détaxes);
- b) višja kakor je normalna carina (Zuschlagszölle, surtaxes). Razven splošnih razmer za upeljanje visoke diferencijalne carine da povod za njo navadno ta ali ona tuja država.

Ako n. pr. nalaga država A na uvoz pridelkov iz kake gotove države B nevarno visoko carino, ki pa je sicer od produktov drugih sosednih držav C, D ne pobira, odgovori ji na pritožbo producentov vlada B z rekom: „zob na zob“ ter tudi zahteva neprimerno visoko carino za uvoz pridelkov in izdelkov iz države A (Retorsions- oder Kampf Zoll). Ako zavlada tako razmerje med dvema državama, imenujemo ga carinsko vojno (Zollkrieg).

Manjša nego normalna carina se navadno pobira le pri uvozu pridelkov iz kolonij v evropsko državo. Tako n. pr. nalaga Francija približno za polovico manjšo carino na sladkor i. t. d., ki se pripelje iz njenih indijskih kolonij.

Da pa ne pride med dvema državama do

Delati in ne obupati

je najboljšo sredstvo proti nesreči, bedi in otožnosti. Delati pa zamore človeka le, ako je zdrav. Kdor ima bolečine, n. pr. revmatske, gihtične, glavobol, zobobol, kdor si je vsled prepiha ali prehlajenja kaj pridobil, mnogokrat ne more na svoje delo iti. Za take med našimi čitatelji naj bi bilo mgljav sledeče pismo, ki ga je pisal Njegova Presvitlenost Jožef Princ Rohan v Schottwien: „Presenetljivi vpliv Elsafluid prekosi res vsa pri-

čakovanja in zamorete objaviti, da so meni in mojim znancem Fellerjev Elsafluid in Elsa-pilule pri največjih boleznih, kakor glavo-in zobobolu, bodanju, trganju, bolečinah v križu, nahu, bolečinah v želodcu, slabosti itd. izbornu služili; zlasti pri oslabiljenem vidu okrepa Elsafluid oči, vsled tega ga kot v domačiji neobhodno potrebno zdravilno sredstvo najbolje priporočam.“

Zato naj bi imeli tudi naši čitatelji vedno Fellerjev bolečine odpravljajoči, zdravilni, okrepačni fluid z zn. „Elsafluid“ v hiši, da odpravijo

bolečine, okrepačo muskeljne, živce, osvežijo in oživijo truplo, kajti ta je res dober in to, kar tukaj pišemo, ni samo reklama.

Tako bodete tudi Vi proti marsikateri bolezni varjeni in zamorete vedno sveži in krepki na delo iti. Naši čitatelji, ki hočejo ta preprakt poskusiti, dobijo Fellerjev fluid z zn. „Elsa-fluid“ za 5 kron franko, ako naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller v Stubici, Elsaplatz 8. 241 (Hrvatsko) pišejo.